

Bob Woodward este editor asociat la *The Washington Post*, unde a lucrat vreme de 47 de ani. A câștigat două Premii Pulitzer, primul, împărțit cu Carl Bernstein, pentru modul în care cei doi au acoperit scandalul Watergate, iar al doilea, obținut în 2003, pentru reportajele despre atacurile teroriste din 11 septembrie. Este autorul sau coautorul a 18 cărți, toate transformându-se în besteselleruri de nonficțiune în Statele Unite. 12 dintre aceste volume au fost pe primul loc în topurile naționale.

Carl Bernstein este editor colaborator la revista *Vanity Fair* și a scris pentru mai multe publicații. Este autorul volumului *Loyalties: A Son's Memoir*, și este coautor al *His Holiness: John Paul II* și al *History of Our Time*, cu Marco Politi, dar și al *All the President's Men* și al *The Final Days*, cu Bob Woodward.

CARL BERNSTEIN & BOB WOODWARD

TOȚI OAMENII PREȘEDINTELUI

POVESTEA CELEI MAI IMPORTANTE
ANCHETE JURNALISTICE DIN ISTORIE

Traducere din limba engleză

DANIELA TRUȚIA

București
2019

All the President's Men
Carl Bernstein, Bob Woodward
Copyright © 2016 Carl Bernstein
și Bob Woodward
Toate drepturile rezervate

Carte Pentru Toți este parte
a Grupului Editorial Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4,
București, România
tel.: 021 319 63 93; 0752 101 777

Toți oamenii Președintelui
Carl Bernstein și Bob Woodward

Copyright © 2019
Grup Media Litera
pentru prezenta ediție
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză:
Daniela Truția

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactori:

Aloma Ciomâzică-Mărgărit
Georgiana Harghel

Corector: Ionel Palade
Copertă: Flori Zahiu
Tehnoredactare și prepress:
Anca Suciu

Descrierea CIP a Bibliotecii
Naționale a României
BERNSTEIN, CARL
WOODWARD BOB

Toți oamenii Președintelui/ Carl
Bernstein și Bob Woodward;
trad.: Daniela Truția, – București:
Litera, 2019

ISBN 978-606-33-3762-8

I, Truția, Daniela (trad.)

821,111

CUPRINS

MULȚUMIRI	7
DEDICAȚIE	9
PERSONAJE	10
Capitolul 1	15
Capitolul 2	39
Capitolul 3	71
Capitolul 4	116
Capitolul 5	152
Capitolul 6	186
Capitolul 7	228
Capitolul 8	266

Capitolul 9.....	284
Capitolul 10.....	332
Capitolul 11.....	371
Capitolul 12.....	406
Capitolul 13.....	440
Capitolul 14.....	462
Capitolul 15.....	495
Capitolul 16.....	518
Capitolul 17.....	559
INDICE.....	565

MULȚUMIRI

La fel ca articolele referitoare la cazul Watergate, publicate în *Washington Post*, cartea de față reprezintă rezultatul eforturilor de colaborare cu colegii noștri – directori, redactori, reporteri, bibliotecari, operatori telefonici, personal auxiliar din domeniul jurnalismului de investigații. Începând cu 17 iunie 1972, toți aceștia ne-au oferit sprijinul, ajutorul și sfatul lor, iar câteva nume se cer menționate. Adâncă noastră recunoștință pentru Katharine Graham, Benjamin C. Bradlee, Howard Simons, Harry M. Rosenfeld, Barry Sussman, Leonard Downie Jr., Lawrence Meyer, Larry Fox, Bill Brady, Douglas Feaver, Elisabeth Donovan, Philip Geyelin, Meg Greenfield, Roger Wilkins și Maureen Joyce.

Alții au contribuit la această carte cu timpul, energia și sugestiile lor. Le suntem profund îndatorați următorilor: Taylor Branch, Mary Graham, Elizabeth Drew, Haynes Johnson și David Obst pentru sprijinul și amabilitatea lor. Toată afecțiunea noastră și multe mulțumiri Norei Ephron, Barbarei Cohen și lui Richard Cohen.

JUDECĂTORUL

*John J. Sirica*Judecător principal,
Tribunalul Districtual SUA
pentru Districtul Columbia

WASHINGTON POST

Katharine Graham

Proprietar al ziarului

Benjamin C. Bradlee

Director al ziarului

Howard Simons

Redactor coordonator

Harry M. Rosenfeld

Redactor-șef al ediției locale

*Barry Sussman*Redactor al ediției pentru
Columbia

SENATORUL

*Sam J. Ervin, Jr.*Președinte al Comisiei
senatoriale Watergate

Capitolul 1

17 iunie 1972. Sâmbătă dimineată, ora 9. Era mult prea devreme ca să sune telefonul. Woodward a băjbâit după receptor, apoi s-a dezmeticit brusc. La celălalt capăt al firului era responsabilul ediției locale a ziarului *Washington Post*. Cu puțin timp înainte, în aceeași dimineată, cinci indivizi fuseseră arestați în timp ce dădeau o spargere la sediul Partidului Democrat, asupra lor fiind găsite aparate de fotografiat și dispozitive electronice. Woodward era chemat la redacție.

Woodward lucra la *Post* de numai nouă luni și era mereu în căutarea unui subiect tare pentru zilele de sâmbătă, însă ceea ce i se oferea acum nu părea prea ofertant. O spargere la sediul Partidului Democrat semăna prea mult cu cea mai mare parte a subiectelor de care se ocupase până atunci – articole de investigație despre restaurante care nu respectau regulile de igienă și despre acte mărunte de corupție în rândul polițiștilor. Woodward se gândea că depășise acel stadiu; tocmai terminase o serie de articole despre atentatul asupra guvernatorului statului Alabama, George Wallace. Acum însă, din câte se părea, se întorsese exact în punctul de unde pornise.

Woodward a ieșit din garsoniera în care locuia, în centrul Washingtonului, și s-a îndreptat către redacția ziarului *Post*, aflată la șase cvartale distanță. Sala uriașă care adăpostea redacția de știri a ziarului – având o suprafață de aproximativ 2 000 de metri pătrați, cu birouri viu colorate, așezate în șiruri de-a lungul unei mochte imense, cu izolație fonică – era de regulă liniștită în diminețile de sâmbătă. Sâmbăta era o zi dedicată prânzurilor prelungite, treburilor rămase neterminate din cursul săptămânii sau lecturii suplimentelor de duminică. Când s-a oprit la recepție ca să-și preia corespondența și mesajele telefonice, Woodward a remarcat agitația neobișnuită din departamentul responsabil cu știrile de ultimă oră. S-a apropiat de biroul responsabilului ediției locale și a aflat cu surprindere că cei cinci indivizi nu dăduseră spargerea în biroul local al Partidului Democrat, ci chiar în sediul Comitetului Național Democrat din complexul Watergate, ale cărui apartamente erau închiriate drept birouri.

Era un loc neobișnuit pentru democrați. Opuțența complexului Watergate, aflat în centrul Washingtonului, pe malul Potomacului, era specifică republicanilor din Union League Club. Printre chiriași se numărau fostul procuror general al Statelor Unite, John N. Mitchell, acum director al Comitetului pentru Realegerea Președintelui; fostul secretar al Comerțului, Maurice H. Stans, director financiar în campania prezidențială; președintele republicanilor, senatorul Robert Dole din Kansas; secretara președintelui Richard Nixon, Rose Mary Woods; și

Anna Chennault, văduvaliderului Flying Tigers („Tigrii Zburători”), pilotul de elită Claire Chennault, și totodată o respectată gazdă a republicanilor; plus multe alte figuri cu greutate ale administrației Nixon.

Complexul futurist, cu balustrade din beton cu model de dinți de șarpe și cu prețuri tot atât de amenințătoare (multe dintre apartamentele cu două camere costând în jur de 100 000 de dolari), devenise simbolul clasei conducătoare din Washingtonul președinției lui Nixon. Cu doi ani înainte, fusese ținta asaltului unui grup format din 1 000 de demonstrați anti-Nixon, care încercaseră să pătrundă în fortăreața puterii republicane, scandând „Porcii!”, „Fasciștii!” și „Sieg Heil!”. Se loviseră însă de un zid impenetrabil de polițiști antrenați pentru ciocniri de stradă, care-i alungaseră până spre campusul Universității George Washington, folosind bastoane și gaze lacrimogene. De la balcoane, unii dintre locatarii complexului Watergate care urmăriseră cu îngrijorare confruntarea își exprimaseră entuziasmul, cu urale și aplauze, când protestatarii fuseseră în cele din urmă respinși, iar vântul dinspre Potomac îndepărtase gazele lacrimogene. Printre cei care căzuseră la pământ în timpul îmbrâncelilor se numărase și reporterul Carl Bernstein de la *Washington Post*. Polițistul care-l împinsese probabil nu-i observase ecusonul de presă de la gât, atenția lui fiind concentrată mai degrabă asupra pletelor ziaristului.

După ce a dat câteva telefoane, Woodward și-a dat seama că și Bernstein – unul dintre cei doi reporteri de

politic ai ziarului în statul Virginia – lucra la materialul despre spargerea de la Watergate.

Nu Bernstein, și-a spus Woodward, amintindu-și câteva bârfe de birou despre abilitatea lui Bernstein de a se infiltra într-un subiect de senzație, doar pentru ocazia de a-și trece numele la autorii articolului.

În dimineața aceea, Bernstein își făcuse copii xerox după însemnările reporterilor care fuseseră la fața locului și îl informase pe responsabilul ediției locale că avea să mai facă unele verificări. Redactorul ridicase din umeri, dându-i de înțeles că nu avea nimic împotriva, așa că Bernstein începuse să dea telefoane, încercând să stea de vorbă cu cât mai mulți dintre cei care lucrau în complexul Watergate – funcționari, portari, menajere sau ospătari.

Bernstein s-a uitat apoi de jur împrejur prin redacție. Între biroul lui și cel al lui Woodward, aflat la vreo șapte-opt metri distanță, se afla un stâlp de susținere. Bernstein a făcut câțiva pași înapoi. Din câte putea să-și dea seama, Woodward lucra la același caz. Nici nu era de mirare, s-a gândit Bernstein. Bob Woodward era unul dintre cei mai puternici jucători în sfera politicilor de birou. Era absolvent de Yale. Veteran al corpului de ofițeri de marină. Era obișnuit cu peluze, terenuri de sport de tot felul, terenuri de tenis, săli de recepție, a presupus Bernstein, dar avea prea puțină experiență pentru a fi un bun reporter de investigații. Bernstein știa că Woodward nu putea să scrie prea bine. Ba chiar umbla vorba prin redacție că limba lui maternă nici n-ar fi fost engleza.

Bernstein nu terminase facultatea. La 16 ani se angajase curier la *Washington Star*, la 19 ani devenise reporter cu normă întreagă, iar din 1966 lucra la *Post*. Din când în când scria câte o serie de reportaje de investigații, fusese reporter la tribunale și la primărie și prefera stilul articolelor lungi și discursive despre locuitorii din capitală și din împrejurimi.

Woodward știa că, din când în când, Bernstein scria pentru *Post* despre muzica rock. Nu era de mirare. Dar când auzise că Bernstein se ocupa uneori și de muzică clasică, aproape că nu-i venise să creadă. Bernstein părea un rebel, un nonconformist, exponent al unei subculturi pentru care Woodward nu avea nici cel mai mic respect. Bernstein credea că ascensiunea rapidă a lui Woodward la *Post* avea de a face nu atât cu priceperea sa, cât mai curând cu diploma universitară și cu scrisorile de recomandare cu care venise.

Niciodată până atunci nu lucraseră împreună la vreun caz. Woodward avea 29 de ani, Bernstein 28.

Primele detalii ale cazului fuseseră transmise telefonic, din interiorul complexului Watergate, de către Alfred E. Lewis care lucrase 35 de ani în poliție și acum era reporter la *Post*. Lewis era un fel de legendă vie printre ziaristii din Washington – jumătate polițist, jumătate reporter, purtând adesea un pulover albastru specific poliției metropolitane, pe care-l încheia în partea de jos peste o cataramă reprezentând Steaua lui David. În 35 de ani, Lewis nu „scrisese“ niciodată cu adevărat un articol; de regulă, îi furniza detalii la telefon unui alt jurnalist, care-i scria articolul, și ani

întregi *Washington Post* nu avuseseră nici măcar mașină de scris la secția de poliție.

Cei cinci indivizi arestați în toiul nopții, la ora 2.30, erau îmbrăcați la costum și purtau mănuși chirurgicale. Poliția găsiseră o stație de emisie-recepție, 40 de role de film nefolosite, două camere de filmat de 35 mm, șperacle, pistoale cu gaze lacrimogene de mărimea unor stilouri și dispozitive de ascultare, capabile să capteze atât conversațiile din încăperi, cât și pe cele telefonice.

„Primul dintre ei avea asupra lui 814 dolari, al doilea 800 de dolari, al treilea 215, al patrulea 234 și al cincilea 230“, dictase Lewis. „Cea mai mare parte a banilor este în bancnote de câte 100 de dolari, cu serie consecutivă... Se pare că erau familiarizați cu locul; probabil că cel puțin unul dintre ei cunoștea bine complexul. Aveau camere închiriate la etajele doi și trei ale hotelului. Trei dintre ei au mâncat împreună homar la restaurant aseară, la aceeași masă. Unul purta un costum cumpărat de la Raleigh's. Cineva s-a uitat la buzunarul de la piept.“

Când a aflat de la Lewis că suspjecții urmau să apară în aceeași după-amiază în fața judecătorului, Woodward a hotărât să participe și el la audierea preliminară.

Woodward mai fusese și cu alte ocazii într-o sală de tribunal. Audierea era o procedură standard de triere a sistemului judiciar practicat de tribunalul local: o scurtă prezentare în fața unui judecător, care stabilea cauțiuni pentru cei acuzați de proxenetism,

prostituție și jafuri sau tâlhării. În ziua aceea, această procedură trebuia urmată de cei cinci bărbați arestați la Watergate.

Cățiva avocați – din grupul celor cunoscuți ca „Avocații din Fifth Street“, datorită amplasamentului tribunalului și a birourilor lor cu fața la stradă – colindau pe coridoare, ca de obicei, așteptând să fie desemnați ca apărători din oficiu pentru acuzații fără dare de mână. Doi dintre cei mai cunoscuți – un avocat înalt și uscățiv, într-un costum ponosit din șagrin, și un altul, obez, între două vârste, cândva penalizat pentru că obișnuia să solicite cazuri din rândul deținuților din celulele de la subsol – șușoteau afișând o oarecare îngrijorare. Inițial, fuseseră numiți să-i reprezinte pe cei cinci acuzați de spargerea complexului Watergate, însă ulterior li se aduseseră la cunoștință că aceștia aveau să-și susțină singuri apărarea, ceea ce era neobișnuit.

Imediat după ce a intrat în sala tribunalului, Woodward a remarcat o anumită persoană. Pe unul dintre rândurile din mijloc se afla un tânăr cu o tunsoare modernă, îmbrăcat într-un costum scump, cu revere ușor lucioase; își ținea bărbia ridicată, cercetând sala cu privirea, de parcă s-ar fi aflat acolo pentru prima oară.

Woodward s-a așezat lângă el și l-a întrebat dacă venise pentru arestații de la Watergate. „Poate“, i-a răspuns tânărul. „Nu sunt avocat desemnat. Am venit pe cont propriu.“

I-a spus că se numea Douglas Caddy, apoi i l-a prezentat pe bărbatul mărunțel, cu un aer palid, care stătea alături, ca fiind avocatul Joseph Rafferty Jr. Rafferty

părea să fi fost luat direct din pat, era nebărbierit și își mușea ochii de parcă l-ar fi supărat lumina. Cei doi avocați intrau și ieșeau întruna din sală. Într-un târziu, Woodward l-a prins pe Rafferty pe coridor și a reușit să obțină de la el numele și adresele celor cinci suspecti. Patru dintre ei erau din Miami, trei erau americani de origine cubaneză.

Caddy, în schimb, a refuzat să vorbească. „Te rog să n-o iei personal“, s-a scuzat el față de Woodward. „Ar fi o greșeală. Pur și simplu nu am nimic de declarat.“

Woodward l-a întrebat apoi pe Caddy despre clienții săi. „Nu sunt clienții mei“, i-a răspuns acesta. „Păi, nu ești avocat?“ a insistat Woodward. „Nu discut cu dumneata despre asta.“

Caddy s-a întors în sala de judecată, iar Woodward l-a urmat.

„Te rog, nu am nimic de spus.“

Woodward l-a întrebat dacă cei cinci aveau să beneficieze de posibilitatea de a solicita cauțiune.

După ce l-a mai refuzat politicos încă de vreo câteva ori, Caddy i-a spus în grabă că toți cei cinci lucrau și că aveau familii – elemente care urmau să fie luate în considerare de către judecător în stabilirea cauțiunii. Apoi a ieșit din nou pe coridor.

Woodward s-a dus din nou după el.

„Vorbește-mi despre dumneata, cum ai ajuns să fii implicat în acest caz.“

„Nu sunt implicat în caz.“

„Atunci de ce ești aici?“

„Uite ce e“, i-a spus Caddy. „L-am cunoscut pe unul dintre acuzați, Bernard Barker, la o un eveniment social.“

„Unde?“

„În D.C. La un cocktail organizat la Army-Navy Club. Am avut o conversație foarte specială... e tot ce pot să-ți spun.“

„Cum ai ajuns să te implici în acest caz?“

Caddy s-a răsucit pe călcâie și a intrat din nou în sală. După jumătate de oră a ieșit iar.

Woodward l-a întrebat din nou cum ajunsese să se implice în caz.

De data aceasta, Caddy i-a povestit că puțin după ora 3 dimineața primise un telefon de la soția lui Barker.

„Mi-a spus că soțul ei o sfătuisese să ia legătura cu mine în caz că el nu-i telefona până la ora 3, pentru că asta însemna că avea necazuri.“

Caddy a mai adăugat că el era probabil singurul avocat pe care Barker îl cunoștea la Washington, dar a refuzat să mai răspundă la alte întrebări, motivând că deja spusese prea multe.

La 3.30 după-amiază, cei cinci suspecti, încă îmbrăcați în costume de culoare închisă, dar fără curele și cravate, au fost conduși în sala tribunalului de către un șef de poliție. S-au așezat în tăcere unul lângă altul, privind în gol spre boxa martorilor și frământându-și mâinile. Păreau neliniștiți, respectuoși și hotărâți.

Earl Silbert, procurorul guvernamental, s-a ridicat în timp ce grefierul anunța cazul. Subțiratic,

concentrat, solemn, cu niște ochelari cu rame de os care-l făceau să semene cu o bufniță, procurorul era cunoscut sub numele de Earl the Pearl (Perla Earl) de către toți cei din Fifth Street care-i cunoșteau slăbiciunea pentru gestică teatrală în sala de tribunal și pentru frazele pline de înflorituri. Procurorul a susținut ideea că cei cinci nu trebuiau eliberați pe cauțiune. Își dăduseră nume false, nu cooperaseră cu poliția, „dețineau 2 300 de dolari bani gheață și aveau obiceiul de a călători în străinătate“. Fuseseră arestați în timpul unei „spargerii profesioniste“, cu scopuri „clandestine“. Silbert a insistat asupra cuvântului „clandestin“.

Judecătorul James A. Belsen i-a întrebat pe cei cinci acuzați ce profesii aveau. Unul dintre ei a spus că era „anticomuniști“, iar ceilalți au dat din cap aprobator. Deși obișnuit cu descrieri neconvenționale ale unor meserii, judecătorul a rămas totuși perplex. Cel mai înalt dintre suspecti, care declarase că se numește James W. McCord, Jr., a fost rugat să iasă în față. Avea un început de chelie, nasul mare și turtit, maxilar pătrat, dantură perfectă și o expresie blândă, care contrasta puternic cu trăsăturile lui aspre.

Judecătorul l-a întrebat ce profesie avea.

„Consultant pe probleme de securitate“, a răspuns bărbatul.

Judecătorul a vrut să știe apoi unde anume lucra.

Cu vorba ușor tăragănată, McCord i-a spus judecătorului că părăsise de curând serviciul guvernamental. Woodward s-a mutat în primul rând și s-a aplecat în față.

„Unde anume în guvern?“, a continuat judecătorul.

„CIA“, a șoptit McCord.

Judecătorul a tresărit ușor.

„Maică sfântă!“, a exclamat aproape în gura mare Woodward. CIA!

A luat un taxi înapoi la birou, unde le-a povestit tuturor despre ceea ce declarase McCord. Opt reporteri lucrau la redactarea articolului care urma să fie semnat cu numele de Alfred E. Lewis. Aproape de ora 6.30 seara, termenul de predare a articolului, Howard Simons, directorul editorial al ziarului *Post*, a intrat în biroul responsabilului ediției locale, în partea sudică a redacției.

„E o poveste trăsnet!“ i-a spus el lui Barry Sussman, apoi i-a cerut ca articolul să fie introdus pe prima pagină a ediției de duminică.

Primul paragraf al articolului suna în felul următor: „Cinci bărbați, dintre care unul a declarat că este un fost angajat al CIA, au fost arestați ieri noapte, la ora 2.30, în timpul unei acțiuni pe care autoritățile au catalogat-o ca fiind un plan bine pus la punct pentru instalarea de microfoane în sediul Comitetului Național Democrat.“

Deja fusese anunțată o investigație a marelui juriu, dar chiar și așa, după părerea lui Simons, existau încă prea multe necunoscute în legătură cu spargerea de la Watergate pentru a transforma totul într-o știre de pagina întâi.

„Ar putea fi țicniții de cubanezi“, a spus el.